

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksia koskevan direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Talousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksia koskevan direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 41/2022 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava talousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hankepääällikkö Emilia Sormunen, sosiaali- ja terveysministeriö
- yliarkkitehti Niina Kilpelä, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Mikko Joronen, Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
- pääsihteeri Merja Heikkonen, Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta
- asiantuntija Eppu Mikkonen, Suomalaiset kehitysjärjestöt - Finnish Development NGOs Finland ry
- puheenjohtaja Sari Kokko, Vammaisfoorumi ry
- asiantuntija Sami Virtanen, Vammaisfoorumi ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- sosiaali- ja terveysministeriö
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- Liikenne- ja viestintävirasto
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

Valiokunnan lausunto TyVL 8/2022 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksessä ehdotetuilla muutoksilla on tarkoitus panna kansallisesti täytäntöön tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksia koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (esteettömyysdirektiivi). Tuotteiden ja palvelujen esteettömyyssäätelyn vahvistaminen ja yhtenäistäminen tukee esityksen mukaan markkinoiden toimivuutta ja varmistaa esteettömien tuotteiden ja palvelujen liikkuvuutta ja saantia koko EU:n alueella. Samalla edistetään esteettömien tuotteiden innovaatioita ja niiden tuottamiseen liittyvää työllisyyttä ja talouskasvua sekä tuetaan toimintarajoitteisten henkilöiden työkykyä.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää esteettömyysdirektiivin kansallista toimeenpanoa tärkeänä. Esityksellä edistetään vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden oikeutta tehdä työtä ja työllistyä muun muassa lisäämällä tietokoneiden ja niiden käyttöjärjestelmien esteettömyyttä ja saavutettavuutta sekä lisäämällä liikenteen palvelujen saavutettavuutta. Vammaisyleissopimuksen 27 artiklan mukaisesti vammaisilla henkilöillä on oikeus tehdä työtä yhdenvertaisesti muiden kanssa. Heillä on oikeus ansaita elanto valitsemallaan työllä. Työympäristön on oltava avoin, osallistava ja vammaisten henkilöiden saavutettavissa. Oikeus tehdä työtä on turvattava myös niille, jotka ovat vammautuneet palvelussuhteen aikana.

Valiokunta toteaa, että esteettömyyden edistämiseksi on tärkeää suunnitella osallistavasti palveluiden tarve ja toimeenpanon tapa yhdessä vammaisten ihmisten kanssa, jotta käyttäjäkokemuksia saadaan kerättyä ennen viimeistelyvaihetta. Muun muassa sähkökirjojen saavutettavuuden, matkaviestinten sisätilakuuluvuuden ja liikenteen palvelujen esteettömyyden osalta on tärkeää löytää tarkoituksenmukaisia ratkaisuja, jotka edistävät vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumista.

Esteettömyysdirektiivi edistää osaltaan Yhdistyneiden kansakuntien vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanoa. Direktiivi on linjassa Euroopan vammaisstrategioiden 2010—2020 ja 2021—2030 kanssa. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja toteaa, että edistämällä esteettömyyttä vahvistetaan vammaisten ihmisten perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista.

Valiokunta korostaa, että lain toimeenpanoon ja valvontaan on varattava riittävät resurssit. Lisäksi on tärkeää huolehtia siitä, että lainsäädännön sisällöstä ja toimeenpanosta sekä myös yleisemmin esteettömyyden ja saavutettavuuden positiivisista vaikutuksista ihmisten yhdenvertaisuuteen on saatavissa riittävästi tietoa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta esittää,

että talousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto TyVL 8/2022 vp

Helsingissä 9.6.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Aino-Kaisa Pekonen vas

jäsen Bella Forsgrén vihr

jäsen Atte Kaleva kok

jäsen Tuomas Kettunen kesk

jäsen Rami Lehto ps

jäsen Niina Malm sd

jäsen Hanna-Leena Mattila kesk

jäsen Jukka Mäkynen ps

jäsen Anders Norrback r

jäsen Arto Satonen kok

jäsen Riikka Slunga-Poutsalo ps

jäsen Sofia Virta vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Miika Suves